

STOCKHOLMSKÄLLAN

► LÄS MER OM DET GAMLA STOCKHOLM PÅ STOCKHOLMSKÄLLAN: www.stockholmskallan.se

Ömt farväl till en sargad 80-åring

■ ■ Passa på att besöka Hornsbergsgaraget på Kungsholmen innan det är försent. När byggnaden stod klar 1932 var det ett lyckat möte mellan dåtidens ingenjörskonst och arkitektoniskt nytänkande.

Text: Jenny Stenbeck

Västra Kungsholmen håller just på att vakna ur sin törnrosasömn. Nya bostäder, kontor och gallerior växer upp i rasande fart. Här kombineras allt det som den nya stockholmaren vill ha. Innerstad (i teknisk mening) i kombination med sjönära läge. Mitt i allt detta nya ligger Hornsbergsgaraget. Men inte länge till. Garaget håller som bäst på att rivras. Inte många kommer att sakna detta jätteschabrak under Essingeledens bropelare.

Det är svårt att tänka sig att detta faktiskt är en av den svenska funkisens signaturbyggnader.

”Ledningen för Stockholms stads spårvägar måste ha gripits av ekonomiskt storhetsvansinne!” skrev skattebetalarnas tidskrift ”Sunt förnuft” i februari 1931. Att bygga ett bussgarage för över fyra miljoner kronor ansågs som något oerhört. Klagokören var massiv emot bygget och blev en ständig följetong på tidens debattsidor.

På den utvalda tomten samsades redan en velodrom med Iris-Hornsbergs trädgårdskoloni. Dessa fick nu ge vika för Eskil Sundhals och Henrik Kreugers

” Det är svårt att tänka sig att detta faktiskt är en av den svenska funkisens signaturbyggnader.

enorma skapelse i stål och glas. I Hornsbergsdepån möttes två barn av sin tid. Eskil Sundhals säkra linjeföring hade redan givit honom uppmärksamhet då han ritade Lumafabriken 1930. Han var en av medförfattarna till funktionalismens stridsskrift ”Acceptera”. Henrik Kreuger, verksam i Kreuger & Toll, hade tillsammans med sin välkända kusin Ivar, tagit fram ett helt nytt sätt att bygga med armerad betong och stål.

Hornsbergsgaraget var unikt i sin konstruktion. För att effektivt kunna använda ytan till garage krävdes det en konstruktion utan några bärande mittpelare. Det välvda taket å 55 meter skulle alltså kunna hållas uppe av ”egen” kraft. Just detta var Henrik Kreuger en

mästare på att konstruera. På stålskelettet lades ett trätak med flera stora taklanterniner som försåg garaget med dagsljus.

För att ytterligare få en luftig och ljus känsla i lokalen lät Eskil Sundahl byggnadens gavlar vara helt glasade. Byggnadens ytterväggar bestod av slammat lättegel. Golvplattan göts i armerad betong.

Även verkstäder och kontor ritades i en utpräglat funktionalistisk stil.

Hornsbergsgaraget var inte bara modernt när det kom till form och utförande. Här fanns även utrymmen för personalens välmående, något som inte var en självklarhet i dåtida företag. På Eskil Sundhals ritningar ser vi bland annat läkarmottagning, aula, föreningslokal, personalmatsal och omklädningsrum.

Som kuriosas kan man notera att en av byggnadens första uppgifter var att agera konsertlokal. Den 30/1 1933 hölls en promenadkonsert till gagn för Norrlands nödlidande. Jussi Björling sjöng tillsammans med 600 sångare ur Stockholms sångarförbund. Kungafamiljen var närvarande. En högtidlig inledning för en pampig byggnad.

ETT UNIKUM. Bussgaraget i Hornsberg på Kungsholmen ritades av Eskil Sundahl och var unikt i sin konstruktion.

BILDER: STOCKHOLMSKÄLLAN

